

Verlag Werkgroep 'Genade' van het Platform van de Pinksterbeweging

Inleiding

In mei 2008 is vanuit het Landelijk Platform Pinksterbeweging (LPP) een werkgroep ingesteld die als opdracht had een gesprek aan te gaan met de beweging 'Jong en Vrij' en haar voormannen zoals Willem de Vink en Marcel Gaasenbeek over de door hen aangehangen leer omtrent de genade.

Aanleiding voor het onderzoek waren problemen die waren gerezen tussen Opwekking en Heavenly Quality die uiteindelijk geleid hebben tot een breuk tussen beide organisaties.

De werkgroep was als volgt samengesteld:

Ap Verwajen, voorzitter (oud-voorzitter van Rafaël, oud-voorganger Evang. Kerk Jefta, Breda en lid van het Landelijk Platform Pinksterbeweging)

Melvin Ho, namens VPE (theoloog, docent Asuza)

John Lataster, namens VEBK/Church of God (voorganger Trinity Chapel Tilburg, Nationaal leider Church of God)

Joop Bakker, namens Newfrontiers (leidende oudste CCG, Groningen, lid van het Landelijk Platform Pinksterbeweging)

Uiteindelijk hebben drie gesprekken plaatsgevonden met Willem de Vink en het bestuurslid Andrew van de Bilt.

Als uitgangspunt voor de gesprekken met de vertegenwoordigers van 'Jong en Vrij' zijn de volgende drie theologisch mogelijke geschilpunten geformuleerd:

- Kan een christen nog zondigen nadat hij zijn leven aan de Heer heeft gegeven?
- Eens gered, altijd gered?
- Het element van 'voorspoedprediking' in deze 'leer'.

De w.g. ziet zeker positieve kanten aan deze beweging. Ze is een respons op een vaak eenzijdig 'schuld-evangelie' als gevolg van een onvoldoende inzicht in de genade van God. M.n. de sterke nadruk die in het verleden gelegd werd op schuld: hoe kan ik als schuldig persoon voor de rechtvaardige God verschijnen? Paulus concludeert dat er in Christus geen veroordeling meer is (Rom. 8:1, 33,34). Een sterkere nadruk op de theologie van genade brengt meer balans.

Tijdens de gesprekken heeft de werkgroep getracht op een zo eerlijk en onbevangen mogelijke wijze de discussiepunten te benaderen vanuit bijbelse optiek. Tijdens het gesprek hebben we gewezen op het gevaar van eenzijdigheid en de historische voorbeelden van bewegingen die daardoor schipbreuk hebben geleden, met veel verwarring als gevolg.

Tegelijkertijd hebben we ook de blik naar onszelf gericht en ons afgevraagd in hoeverre deze leer ons kan helpen tot een juiste beoordeling van onze praktijk van een zuivere evangelieverkondiging. Terecht werd opgemerkt dat in het verleden al te dikwijls gepredikt is vanuit de houding van wetticisme in plaats vanuit genade, waarover Galaten heel duidelijk is: 'Ik ontnem aan de genade van God haar kracht niet; want als er gerechtigheid door de wet is, dan is Christus tevergeefs gestorven' (Gal. 2:21). Of, zoals Willem de Vink het uitdrukte: 'Veel jongelui vluchten naar ons, omdat ze in hun kerk alleen maar werden geconfronteerd met veroordeling', een bewering die zeker een kern van waarheid bevat.

Dit verslag bestaat uit de volgende *onderdelen*:

- I. Bepaling van standpunten door de werkgroep
- II. Voorlopige conclusies van de werkgroep

I. Bepaling van standpunten

Als resultaat van de gesprekken met Willem de Vink en Andrew van der Bilt, namens 'Jong en Vrij', alsmede na bestudering van de door hen uitgegeven literatuur, hebben we geprobeerd de standpunten van Jong en Vrij hieronder weer te geven en geven we een voorlopige reactie daarop.

De opvattingen van de beweging, zoals wij die in de gesprekken hebben begrepen staan in standaardlettertype weergegeven, de reactie van de w.g. volgt in cursief.

1. *Hoeft iemand die gered is geen vergeving meer te vragen?*

Tijdens het gesprek hierover werd door Willem de Vink uiteen gezet dat het fundament van de beweging de 'geest van genade' is, zoals genoemd in Zach. 12:10. Genade is geen vrijbrief voor zonde, maar er is genade op genade! Onze zonden zijn vergeven, dus is het niet meer nodig te bidden om vergeving van zonden. Het Onze Vader dateert van vóór het kruis en geldt als voorbereiding voor het kruis, evenals de Bergrede.

Het standpunt dat bidden om vergeving van zonden niet meer nodig zou zijn na onze bekering, lijkt ons in tegenspraak met b.v. 1 Joh. 1:5-2:2. Johannes noemt in zijn brief zowel 'onze zonden' als die van de 'gehele wereld'. Zonde belijden, ook als je wedergeboren christen bent getuigt van een nederige houding en het verantwoording op je nemen voor je falen.

Als het gaat om het verschil tussen 'veroordeling' en 'overtuiging', wijst de beweging af dat gelovigen in hun nieuwe staat door de Geest overtuigd zouden worden van zonden in hun leven. Dit werk van de Geest geldt alleen voor de 'wereld' (Joh. 16:8). Het belijden van zonden is eigenlijk alleen 'zeggen wat God ervan vindt'. Het gevaar van het benadrukken van het belijden van zonden is dat mensen zich gauw veroordeeld zouden kunnen voelen.

"We zijn vaak als de oudere broer van de verloren zoon. We moeten minder veroordelend zijn. God is een zachtmoedig God, Hij slaat ons niet; Hij heeft 'pity'. In plaats van grace kun je ook lezen 'compassion.' In onze kerken denkt men niet licht over de zonde! Het Onze Vader is niet verkeerd, en je kunt dat lied ook best zingen. Maar het is meer een dankgebed," aldus Willem de Vink.

Ook hier is het risico van eenzijdigheid in leer. Hier wordt een beeld van God geschetst, dat in tegenspraak lijkt met de God die in het Nieuwe testament ook genoemd wordt als een 'verterend vuur'. God haat de zonde, maar Hij heeft de sanctie op de zonde afgewenteld op Zijn eigen Zoon. Onze zonde kostte Hem alles, dat is de basis van ons geloof en van Zijn genade. Dat te erkennen brengt een diep besef van nederigheid en zondebesef mee, dat ertoe leidt dat we bereid zijn 'ten bloede toe weerstand te bieden in onze worsteling tegen de zonde' (Hebr. 12:4). Het zijn onze zonden (niet alleen de vroegere, maar ook de toekomstige) die Jezus aan het kruis hebben gebracht. En alleen op die grond vergeeft God ons. Niet licht denken over de zonde impliceert naar onze mening een houding zoals we die terugvinden bij de Verloren zoon en de tollenaar in de tempel: Heer, ik heb gezondigd, vergeef mij!

In het gesprek werd aangegeven dat de beweging de mensen die in de diensten komen en zondigen, in een persoonlijk gesprek wel confronteert. Iemand die blijft zondigen laat zien dat hij niet bekeerd is. Bekeerden tonen immers de vrucht van de Geest.

De vraag is hoe dit standpunt te rijmen is met Bijbelgedeeltes als 1 Joh. 1:9 en 5:18. Hoe staat het met de worsteling van gelovigen, zoals Paulus uitlegt in Rom. 7 bij wie de oude mens de overhand probeert te krijgen in het dagelijks leven en waarvan Paulus zegt dat we deze 'werkingen des lichaams' door de Geest zullen doden (Rom. 8:13).

2. *Eens gered, altijd gered?*

Met inachtneming van het feit dat over dit onderwerp binnen onze kring verschillende standpunten worden aangehangen, hebben we toch gemeend om in ieder geval enkele aspecten hieromtrent te moeten doorspreken met het oog op de beeldvorming.

'Jong en Vrij' gaat uit van de prediking van de zekerheid van het geloof.

"Anders moeten de kerkleiders uitmaken welke zonden wel en welke niet tot de dood leiden. Dan kom je bij een soort catalogus van zonden: bij welke zonde sluit je mensen wel of niet uit van het Avondmaal? Te vaak zijn kerkleiders op de rechterstoel van God gaan zitten. Vertellen over het licht van Jezus is iets anders dan vertellen: je gaat naar de hel.

We kunnen niet zeggen: als je zondigt dan ga je verloren, want we zijn allemaal zondaars. God houdt de weggelopen zondaar vast. We prediken niet op de kansel dat het gevolg van zonde 'destruction' is, maar we wijzen er één-op-één wel op."

Is dit wel consistent? De zekerheid van de hemel voor hen die geloven wordt wel gepredikt, maar de consequentie van de hel wordt gezien als het op de 'rechterstoel' van God gaan zitten. Beide zijn echter de uitersten van de evangelieprediking. Een voortdurende of doorgaande bekering lijkt niet nodig te zijn; 'eens gered, altijd gered' is kennelijk synoniem aan 'eens bekeerd, altijd bekeerd'. De zekerheid van de behoudenis is volgens het Calvinistische denken het gevolg van Gods 'onverdiende, onvoorwaardelijke en onweerstaanbare uitverkiezing'. De verwarring ontstaat wanneer daaruit de conclusie getrokken wordt dat bekering (na eenmaal tot geloof gekomen te zijn) niet meer nodig is. Dit lijkt in tegenspraak met Openb. 2:5 en 16. Volgens Willem de Vink is dit een kwestie van terminologie. Naar onze mening gaat het hier echter om een houding van godvrezendheid (2 Kor. 7:1; Filip. 2:12) die oprecht berouw en een oprechte bekering ten gevolge heeft.

3. Brengt genade ook zegen en voorspoed mee?

Omwillen van de tijd en om herhaling van standpunten te voorkomen is over deze vraag iets minder lang van gedachten gewisseld. Onderstaand de kern daaruit.

Het standpunt van de beweging is dat God je niet alleen uit de min haalt, maar Hij wil ook de plus. Het goede infiltreert heel je leven. We zien hoe God zegent: het gezin, je huwelijk, je manier van denken, plezier in je werk etc. Het gaat onbewust. Je gaat beter om met geld. Hij roept talenten op die je gebruikt in je werk. Er is geen veroordeling, faalangst, angst voor je partner. Prediking leidt tot verwachting.

Hoewel je zegen niet kunt claimen, is het een erfenis die ons ter beschikking is gesteld. In de theologie van het 'reeds' en het 'nog niet' zit 'Jong en Vrij' meer in het 'reeds' dan in het 'nog niet'. De kerk heeft of de dingen naar het verleden of naar de toekomst verschoven. Pinksteren leert toch het 'nu'. De beweging is geen Faith Movement, maar er wordt wel uitgezien naar het 'reeds' van wat God voor ons heeft. In de prediking wordt t.a.v. deze verwachting geen compromis aangebracht, maar één-op-één staan ze wel naast de mensen in nood.

De indruk bestaat dat er een positief evangelie wordt gepredikt en dat de 'harde noten' van de dagelijkse praktijk in de persoonlijke settings worden gekraakt. De vraag is of dit recht doet aan een zuivere prediking van het evangelie.

Het risico bestaat dat mensen teleurgesteld raken als blijkt dat de dagelijkse praktijk niet overeenkomt met de gepredikte leer.

De w.g. realiseert zich terdege dat er altijd een zekere spanning bestaat tussen de beloften Gods en de realisering daarvan in het dagelijks leven. We bidden naar de opdracht van Jezus voor zieken, maar worden in de praktijk geconfronteerd met mensen die desondanks sterven. Een verantwoord omgaan daarmee is ook dat we mensen onderwijzen in dit spanningsveld, zodat ze niet teleurgesteld afhaken, of op ongeloofwaardige wijze aan een eenzijdig 'evangelie' blijven vasthouden, met alle gevolgen van dien.

II. Voorlopige conclusies van de werkgroep.

Naar wij begrijpen legt de beweging een sterke nadruk op de genade van God als enige basis voor het christelijke leven. In navolging van het klassieke Calvinisme wordt de Sola Gratia beleiden: alles is genade en alles is uit God. Zij lijken daarmee een monergistisch standpunt in te ne-

men (zowel het willen als het werken is uit God, de mens heeft daarin geen aandeel) en lijken ook in die zin navolgers te zijn van kerkvaders als Augustinus en Calvijn. In charismatische kring wordt over deze klassieke leer verschillend gedacht, van uitgesproken Arminiaans (zoals in sommige Pinksterkringen) tot uiterst Reformatorisch-Calvinistisch, maar niemand kan daarin het monopolie van het gelijk voor zich opeisen, gezien de complexiteit van deze materie. De w.g. heeft gemeend t.a.v. dat punt geen uitspraak te kunnen doen, omdat zij daartoe noch bevoegd, noch voldoende competent kan worden geacht.

Wat naar onze mening blijft is dat voorbijgegaan wordt aan de diepte en het uniek grootse van het plan van God tot redding van de mensheid. Het gaat hier niet om een verkeerde leer, maar over het risico van een soms inconsistente en eenzijdige interpretatie van de leer der Verlossing. De onduidelijkheid van de leer van deze beweging wordt wellicht meer gewekt door wat er *niet* gezegd wordt, dan door de zaken die door hen geschreven en verkondigd worden. Daarmee kan gemakkelijk voorbij gegaan worden aan zwaardere theologische issues als de eigen verantwoordelijkheid van de mens, de vraag naar waarom van het lijden e.d. met als mogelijk resultaat een lichtvaardige houding rond onze verantwoordelijkheden als christenen en een mogelijk 'casual' omgaan met het offer van Jezus dat God alles heeft gekost. Een dergelijke leer en levenspraktijk zou gemakkelijk samengevat kunnen worden onder de noemer 'gemakkelijke genade'.

De consequentie van bovenstaande kan zijn dat mensen een bepaalde 'scheefgroei' ontwikkelen die een aantal gevaren met zich meebrengt:

- het gevaar dat mensen teleurgesteld worden in God, als het christelijke leven niet alleen maar zegen, maar ook verdrukking en lijden met zich mee blijkt te brengen;
- het gevaar dat mensen misbruik van de genade zullen maken, omdat ze nu eenmaal toch gered zijn;
- het gevaar dat mensen erop uit zullen zijn om zelf gezegend te worden, en minder om anderen te zegenen.

De w.g. ziet het ook als haar taak om te benadrukken dat vanuit de evangelische wereld er niet altijd op juiste wijze is gecommuniceerd rondom Willem de Vink en zijn beweging. Na de breuk tussen 'Opwekking' en 'Jong en Vrij' zijn er volgens Willem verschillende negatieve publicaties geweest in o.a. het blad Opwekking Magazine en daarbuiten. Wij hebben de indruk dat deze constatering juist is en spreken de wens uit dat betrokkenen zich dit aantrekken en pogingen zullen ondernemen om waar iets onjuist is gecommuniceerd of op de verkeerde plaats, dit recht te zetten.

Ten slotte, de w.g. realiseert zich na de gevoerde gesprekken dat we hier te maken hebben met een groeiende jongerenbeweging die zich een plaats veroverd op de charismatische kerkelijke kaart en waaraan niet zonder meer voorbij kan worden gegaan. Ook al vanwege het door de w.g. geconstateerde mogelijke effect van een vrij eenzijdige theologie.

Wellicht dat de dialoog met Jong en Vrij een goede aanleiding vormt voor een nadere doordiening van de bijbelse leer omtrent genade. Dit om te voorkomen dat in de praktijk al te gemakkelijk een te sterk Arminiaans standpunt wordt ingenomen. De indruk bestaat dat de Pinksterbeweging op dit punt nog wel iets te leren heeft van kerkvaders als Augustinus en Calvijn.

Er zou wellicht meer ruimte moeten komen voor erkenning van de verschillen in leer en benadering t.a.v. de leerstukken omtrent de genade en de zekerheid van het behoud tussen de kerken binnen het LPP.

September 2009, de w.g. Genade

Ap Verwaijen
Melvin Ho
John Lataster
Joop Bakker